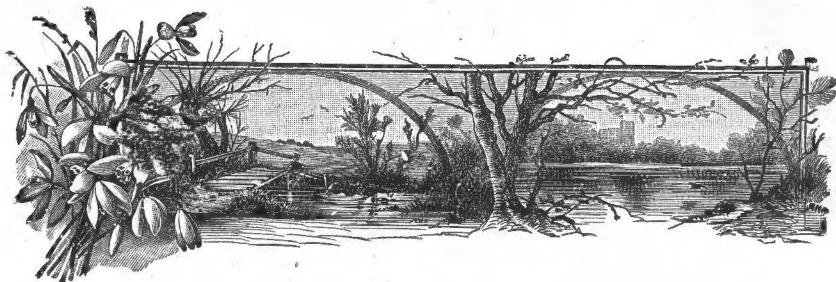
Skaitmenino
Katalikų Biblioteka
katbib.lt

AMOSO PRANAŠYSTĖ.

ĮVADA.

1. Amosas, kurio ebr. vardas reiškia: nešėjas ar našta, pats savo knygoje duoda šiek tiek žinių apie save. Jis buvo kilęs iš Tekuos, į pietus nuo Betliejaus, arti pietinės Jūdėjos sienos. Pirma negu jis buvo Dievo pašauktas eiti pranašo pareigas, jis ganė bandą, todėl buvo paprastas piemuo. Tinkamo pranašo pareigoms mokslo Amosas nebuvo įsigijęs, galėjo kas vadinti jį bemoksliu, bet jis turėjo gerai žinoti Mozės įstatymą ir kitas šv. Rašto knygas. Savo pranašysčių knygoje jis pasirodo buvęs gana iškalbingas; graži ir jo rašomoji kalba.

Laiką, kuriame Amosas ėjo savo pareigas, nėra sunku bent priartinamai nustatyti. Jis pats sakosi pranašavęs Jūdo karaliaus Ozijo (799 747) ir Izraėlio karaliaus Jeroboamo II (802—762) laikais 1,1; tuodu gi karaliu viešpatavo sykiu nuo 799 — 762 m.; šiuo tat laikotarpiu Amosas turėjo eiti pranašo pareigas, nors jis tikriausiai jas ėjo nelabai ilgai. Amoso knyga turėjo būti parašyta bent kiek anksčiau Ozėjo ir truputį vėliau negu Joėlio, nes Joėlis yra padaręs nevisai mažai įtakos Amosui; Amoso gi knyga rodosi jau buvo žinoma Ozėjui.

2. Nors Amosas buvo kilęs iš Jūdėjos, bet pranašauti jam teko Izraėlio šalyje. Ten jis turėjo Viešpaties vardu skelbti nelaimes, kurių turėjo susilaukti Izraėlis dėl savo stabmeldystės ir dorinio sugedimo. Randami pas Amosą grasymai ir kitiems žydų kaimynams turėjo tik sustiprinti pranašystes prieš Izraėlį.

Amoso knyga turinio atžvilgiu galima padalinti šiaip. Pirmoje įžanginėje dalyje (1,1 — 2,16) autorius kalba apie Damaskò, pilistimų, Tiro, Idumėjos, Amono, Moabo, Jūdo ir Izraėlio padarytus nusikaltimus ir būsimą jų nubaudimą. Antroje iš trijų pranašainių pamokslų susidedančioje (3,1—6,15) dalyje skelbiama Izraėlio karalystei jos greitu laiku įvyksiąs sugriovimas ir ištrėmimo nelaimės jos gyventojams. Trečioji dalis (7,1 - 9,15) susideda iš penkių simbolinių regėjimų apie Izraėlio žuvimą, kurių paskutinis baigiamas galutinos laimės pažadais.

PROPHETIA AMOS

AMOSO PRANAŠYSTĖ.

I. Dievo teismas visoms Palestinos tautoms ir išrinktajai tautai.

Caput I. [1] Verba Amos, qui fuit in pastoribus de Thecue: quae vidit super Israel in diebus Oziae regis Iuda, et in diebus Ieroboam filii Ioas regis Israel ante duos annos terraemotus.

[2] Et dixit: Dominus de Sion rugiet, et de Ierusalem dabit vocem suam: et luxerunt speciosa pastorum, et exiccatus est vertex Carmeli.

[3] Haec dicit Dominus: Super tribus sceleribus Damasci, et super quattuor non convertam eum: eo quod trituraverint in plaustris

1 perskyrimas. [1] Vieno Tekuos piemenų, Amoso, žodžiai apie tai, ką jis buvo matęs apie Izraėlį Jūdo karaliaus Ozijo dienose ir Izraėlio karaliaus Joaso sūnaus Jeroboamo dienose dveji metai pirm žemės drebėjimo.

[2] Jis tarė: Viešpats sukrioks iš Siono ir paleis savo balsą iš Jeruzalės; tuomet liūdės gražiausios piemenų ganyklos ir sudžius Karmėlio viršūnė.

[3] Viešpats Dievas sako taip: Dėl trijų, net dėl keturių Damasko piktadarybių aš nepakeisiu savo nutarimo, nes jie kūlė Ga-

---

1,1—2,16. Autorius, pasakęs savo vardą ir savo pranašavimo laiką, (1,1) skelbia Viešpaties teismą Damaskui (1,2—5), pilistimams (1, 6—8), Tirui (1,1 — 10), Edomui (1, 11—12), Amonui (1,13—15), Moabui (2,1—3), Jūdui (2,4.5) ir Izraėliui (2, 5—16).

(1,1) *Buvo matęs:* regėjime. — *Apie Izraėlį.* Amoso pranašystės kreipiamos prieš Izraėlį. Jūdas ir kitos tautos minimos tik dėl Izraėlio. — *Jūdo karaliaus.* Jūdo karalius įvardijamas pirmoje vietoje, kaipo teokratinis karalius. — *Pirm žemės drebėjimo.* Kada yra įvykęs tas žemės drebėjimas, tikslesnių žinių nėra. Jis turėjo būti labai didelis, nes buvo atsimenamas labai ilgai, net dar ir po Babilono nelaisvės (plg. Zak. 14,5); todėl jis turėjo būti rimtas įspėjimas tautai apie būsimas nelaimes.

(2) *Viešpats sukrioks...* Pranašo Joėlio (3,16) žodžiais Amosas sako, kad jau greitu laiku Viešpats, kurs turi savo sostą Sione, atsiliepęs dideliu balsu ir puls, kaip liūtas, savo priešus, stabų garbintojus, kad juos nubaustų dėl jų nusikaltimų. Plg. Jer. 25,30. — *Karmėlio.* Karmėlio kalnai (plg. 3 Kar. 18) buvo garsūs savo geriausiomis, net ir vasarą žaliuojančiomis ganyklomis, miškais ir šaltiniais. Karmėlio tat sudžiuvimas bus baisaus teismo ženklas.

(3) *Viešpats...* Pirma negu bus skelbiamos bausmės izraėlitams, pranašas paskelbs nubaudimą trijų jiems visai svetimų ir trijų giminingų tautų. Jei izraėlitai supras, kad anos tautos buvo nubaustos teisingai, tai tuo pačiu turės pasmerkti patys save, nes ir jie buvo panašiai nusikaltę. Iš tų izraėlitams neprietelingų tautų nubaudimo jie turi dar labiau įsitikinti,

ferreis Galaad. 4 Et mittam ignem
in domum Azael, et devorabit
domos Benadad. 5 Et conteram
vectem Damasci: et disperdam
habitatorem de campo idoli, et
tenentem sceptrum de domo vo-
luptatis: et transferetur populus
Syriae Cyrenen, dicit Dominus.

6 Haec dicit Dominus: Super
tribus sceleribus Gazae, et super
quattuor non convertam eum: eo
quod transtulerint captivitatem
perfectam, ut concluderent eam
in Idumaea. 7 Et mittam ignem
in murum Gazae, et devorabit
aedes eius. 8 Et disperdam habi-
tatorem de Azoto, et tenentem
sceptrum de Ascalone: et conver-
tam manum meam super Acca-
ron, et peribunt reliqui Philis-
thinorum, dicit Dominus Deus.
9 Haec dicit Dominus: Super
tribus sceleribus Tyri, et super
quattuor non convertam eum: eo
quod concluserint captivitatem
perfectam in Idumaea, et non sint

laadą geležiniais vežimais. 4 Aš
siųsiu ugnies į Azaėlio namus,
ir ji prarys Benadado namus.
5 Aš sutrupinsiu Damasko už-
kaisčius ir išnaikinsiu gyventojus
iš stabo lauko ir laikantį skeptrą
iš gėrio namų, ir Syrijos tauta
bus perkelta į Kirenę, sako Vieš-
pats.
6 Viešpats Dievas sako taip,
Dėl trijų, net dėl keturių Gazos
piktadarybių aš nepakeisiu savo
nutarimo, nes jie išvedė visus
belaisvius, kad uždarytų juos Idu-
mėjoje. 7 Aš siųsiu ugnies į Ga-
zos sienas, ir ji prarys jų rūmus.
8 Aš išnaikinsiu gyventojus iš
Azoto ir laikantį skėptrą iš As-
kalono, atgręšiu savo ranką prieš
Akaroną ir pilistimų likusieji žus,
sako Viešpats Dievas.

9 Viešpats Dievas sako taip:
Dėl trijų, net dėl keturių Tiro
piktadarybių aš nepakeisiu savo
nutarimo, nes jie uždarė visus
belaisvius Idumėjoje ir neatsimi-

---

kaip labai Dievas juos myli, nes jis baudžia jų priešus, kurie buvo jiems padarę neteisybių. — *Dėl trijų net...:* dėl daugelio nusikaltimų, dėl nusikaltimų be skaičiaus. — Aš *nepakeisiu...* Arba: aš neatšauksiu. — *Geležiniais vežimais.* Vr. 4 Kar. 10,32.33. — (4) *Azaėlio... Benadado.* Azaėlis buvo Syrijos karaliaus Benadado kariuomenės vadas. Nužudęs savo valdovą jis buvo pasisavinęs jo sostą. Azaėlio sūnus vėl buvo Benadadas. Tuo vardu vadinosi dar ir daugiau Syrijos karalių. Plg. 3 Kar. 15,18. 20; 20,1...; 4 Kar. 6,24; 8,7 13,3... — (5) *Užkaiščius:* kuriais buvo užsklendžiami miesto vartai. Sutrupinus užkaiščius priešai galėjo pigiai įsiveržti pro vartus į miestą. — *Stabo lauko.* Ebr. Bigeath'Aven (niekų slėnis). Gal tai buvo vietos vardas. Kai kurie aiškintojai spėja, kad ta pati vieta vėliau buvo graikų pramintą Celesyrija. — *Gėrio namus.* Ebr. *Beith-'Eden.* Gal taip pat vietos vardas; taip vadintis galėjo Syrijos karaliaus vasarnamis. — *Kirenę.* Ebr. *Qir.* Spėjama, kad čia turėta omenyje Kuros upės slėnis Kaukaze. — Pranašystė buvo įvykinta, kai Teglatpalasaras užkariavo Damaską ir prijungė Syriją prie savo valstybės. Vz. 4 Kar. 16,9.

(6) *Gazos.* Gaza svarbiausias pilistimų miestas. Vienas pilistimams pasisekęs pietų Palestinos užpuolimas karaliaus Joramo laikais minimas 2 Kron. 21,16.17. — *Kad uždarytų...* t. y. visus sugautus belaisvius pardavė į Idumėją. Plg. Joėl. 3,6—8. — (8) *Iš Azoto... Askalono...* Tai kiti pilistimų miestai. Kiekvienam skelbiama kitoki bausmė. Pranašystė buvo įvykinta įvairiais laikais. Plg. 4 Kar. 18,8; 2 Kron. 26,6.7. Visai sunaikinti buvo pilistimai Makabiejų laikais.

(9) *Tiro.* Svarbiausias Penikijos miestas. — *Uždarė...* Tiriečių nusi-

recordati foederis fratrum. 10 Et
mittam ignem in murum Tyri, et
devorabit aedes eius.
11 Haec dicit Dominus: Super
tribus sceleribus Edom, et super
quattuor non convertam eum:
eo quod persecutus sit in gladio
fratrem suum, et violaverit mise-
ricordiam eius, et tenuerit ultra
furorem suum, et indignationem
suam servaverit usque in finem.
12 Mittam ignem in Theman: et
devorabit aedes Bosrae.
13 Haec dicit Dominus: Su-
per tribus sceleribus filiorum
Ammon, et super quattuor non
convertam eum: eo quod disse-
cuerit praegnantes Galaad ad di-
latandum terminum suum. 14 Et
succendam ignem in muro Rab-
ba: et devorabit aedes eius in
ululatu in die belli, et in turbi-
ne in die commotionis. 15 Et ibit
Melcom in captivitatem, ipse, et
principes eius simul, dicit Domi-
nus.

Caput II. 1 Haec dicit Domi-
nus: Super tribus sceleribus

nė broliškos sandoros. 10 Aš sių-
siu ugnies į Tiro sienas, ir ji su-
rys jo rūmus.
11 Viešpats Dievas sako taip:
Dėl trijų, net dėl keturių Edomo
nusikaltimų aš nepakeisiu savo
nutarimo, nes jis vijosi su kala-
viju savo brolį ir neparodė jam
gailestingumo, pasiliko savo nar-
se ir palaikė savo užsidegimą iki
galui. 12 Aš siųsiu ugnies į Te-
maną, ir ji prarys Bosros rūmus.

13 Viešpats Dievas sako taip:
Dėl trijų, net dėl keturių Amo-
no vaikų piktadarybių aš nepa-
keisiu savo nutarimo, nes jie per-
skrodė Galaado nėščias moteris,
kad praplėstų savo ribas. 14 Aš
sukursiu ugnį Rabos sienose, ir
ji prarys jo rūmus tarp klyksmų
karo dieną ir viesule audros die-
ną. 15 Melkomas eis į nelaisvę,
jis ir draug jo kunigaikščiai, sa-
ko Viešpats.

2 perskyrimas. 1 Viešpats
Dievas sako taip: Dėl trijų, net

---

kaltimas panašus į anksčiau paminėtą penikijiečių piktadarybę. Ir Joėlis peikia tiriečius, kad jie pardavę žydų belaisvius graikams (Joėl. 3,4). Su graikais tiriečiai susisiekdavo savo laivais, su Idumėja sauskeliais. — *Broliškos sandoros:* kurią buvo padaręs Tiro karalius Hiramas su Saliamonu. (Plg. 3 Kar. 5,1.12; 9,11).

(11) *Edomo.* Edomiečiai (Idumėjos gyventojai) buvo pikčiausi žydų priešai. — *Vijosi su kalaviju...* Daroma aliuzija į Jokūbo ir Ezavo istoriją. Ezavas persekiojo savo brolį Jokūbą. Ezavo ainiai edomiečiai nuolat puldavo ir be pasigailėjimo žudydavo Jokūbo ainius žydus. — (12) *Temaną.* Gal tai buvo viena Idumėjos apskričių. — *Bosros.* Idumėjos miestas į pietus nuo Mirties jūros.

(13) *Amono.* Iš Loto kilusi tautelė: ji gyveno į rytus nuo garsaus savo ganyklomis Galaado. — *Jie perskrodė.* Plg. Oz. 13,16; Plg. 4 Kar. 8,12. — *Kad praplėstų...* Puolimas buvo neteisingas, nes norėta pasisavinti svetimas kraštas. — *Rabos.* Didžiausias Amonitų miestas. Pilnas jo vardas Rabbath-Amon. Vz. Atk. 3,11; Joz. 13,25 ir k. — *Tarp klyksmų.* Keršintojai puls amonitus klykdami ir didžiausiu smarkumu.

(15) *Melkomas:* amonitų dievaitis, gal vadinamas taip pat Moloku. Pagonys savo dievaičius laikė tautos viešpačiais. Nugalėjus tautą buvo laikomas nugalėtu ir jos dievaitis, ir buvo vedamas į nelaisvę. Amonitai buvo galutinai sunaikinti Nebukadnecaro.

(2,1) *Moabo.* Tai kita iš Loto kilusi tautelė. — *Sudegino...* Apie šį moabitų nusikaltimą kitur žinių nerandame. Nors jis buvo padarytas prieš Idumėjos karalių, bet turėjo

Moab et super quattuor non con-
vertam eum: eo quod incenderit
ossa regis Idumaeae usque ad
cinerem. 2 Et mittam ignem in
Moab, et devorabit aedes Ca-
rioth: et morietur in sonitu Mo-
ab, in clangore tubae: 3 et dis-
perdam iudicem de medio eius,
et omnes principes eius inter-
ficiam cum eo, dicit Dominus.
4 Haec dicit Dominus: Super
tribus sceleribus Iuda, et super
quattuor non convertam eum:
eo quod abiecerit legem Domi-
ni, et mandata eius non custo-
dierit: deceperunt enim eos ido-
la sua, post quae abierant patres
eorum. 5 Et mittam ignem in Iu-
da, et devorabit aedes Ierusalem.
6 Haec dicit Dominus: Super
tribus sceleribus Israel, et super
quattuor non convertam eum:
pro eo quod vendiderit pro ar-
gento iustum, et pauperem pro
calceamentis. 7 Qui conterunt su-
per pulverem terrae capita pau-
perum, et viam humilium decli-
nant: et filius ac pater eius ie-
runt ad puellam ut violarent nomen

dėl keturių Moabo piktadarybių
aš nepakeisiu savo nutarimo, nes
jis sudegino Idumėjos karaliaus
kaulus į pelenus. 2 Aš siųsiu ug-
nies į Moabą, ir ji prarys Karjo-
to rūmus, Moabas, mirs trank-
sme ir trimituojant trimitams. 3 Aš
išnaikinsiu iš jo tarpo teisėją ir
užmušiu draug su juo visus jo
kunigaikščius, sako Viešpats.
4 Viešpats Dievas sako taip:
Dėl trijų, net dėl keturių Jūdo
piktadarybių aš nepakeisiu savo
nutarimo, nes jis atmetė Viešpa-
ties įstatymą ir jo įsakymus, nes
juos apgavo jų stabai, paskui
kuriuos buvo nuėję jų tėvai.
5 Aš siųsiu ugnies į Jūdą, ir ji
prarys Jėruzalės rūmus.
6 Viešpats Dievas sako taip:
Dėl trijų, net dėl keturių Izraėlio
piktadarybių aš nepakeisiu savo
nutarimo, nes jis pardavė teisųjį
už pinigus ir beturtį už kurpes.
7 Jie įmina į žemės dulkes be-
turčių galvas ir vengia varguolių
kelio. Sūnus ir jo tėvas eina pas
tą pat mergą, kad suteptų mano
šventą vardą. 8 Ant užstatytų dra-

---

kokiuo nors būdu paliesti ir Izraėlį, nes visose šitose pranašystėse smerkiamos piktadarystės prieš Izraėlio tautą. Gal minimas čia Idumėjos karalius buvo Izraėlio karaliaus sąjungininkas. Plg. 4 Kar. 3,7.... — (2) *Karjoto.* Tai vienas žymesniųjų moabitų miestų, dabar Kerejato sodžius. — *Tranksme ir...* Ebr. t.: karo tranksme, klyksme ir..., — (3) *Teisėją.* Ebr. *šofet.* Gal moabitai tuo metu buvo, kaip kitados izraėlitai, valdomi teisėjų, ne karalių.

(4) *Jūdo.* Jūdo giminė minima atskirai, nes jos kaltė buvo didesnė, ji juk gyveno arčiau Viešpaties bažnyčios, tačiau nusikaltimų darė ne mažiau ir savo elgesiu piktino visą Izraėlį. — *Nes juos apgavo...* Anot ebr. t.: jie velyk davėsi suvedžioti save savo melui (dievaičiams). Dievaičiai vadinami melu, nes jie melagingai žada savo pagalbą, kurios duoti negali.

(5) *Pardavė teisųjį...* Čia kalbama tikriausiai apie žmogų, kurs ne dėl savo kaltės negalėjo grąžinti skolos ir dėl to buvo parduodamas vergijon. Mozės įstatymas leido parduoti neišsimokantį skolininką (plg. Kun. 25,39 ir k.); bet parduoti žmogų, kurs nebuvo nusikaltęs, buvo perdaug nežmoniška. — *Už kurpes.* Gana buvo menkiausios skolos, poros kurpių (ebr. t.), ir žmogus jau buvo parduodamas. — (7) *Jie įmina...* Ebr. t.: jie trokšta žemės dulkių ant beturčių galvos, t. y. nori matyti dulkes ant..., todėl nori jų pažeminimo. — *Sūnus ir...* Toks nusikaltimas buvo pasmerktas atskiru įstatymu. Vz. Kun. 18,7; 20,11. Savo elgesiu tie nusikaltėliai duoda pagonims progos piktžodžiauti Izraėlio Die-

sanctum meum. 8 Et super vesti-
mentis pignoratis accubuerunt
iuxta omne altare: et vinum dam-
natorum bibebant in domo Dei sui.
9 Ego autem exterminavi Amor-
rhaeum a facie eorum: cuius alti-
tudo, cedrorum altitudo eius, et
fortis ipse quasi quercus: et con-
trivi fructum eius desuper, et radi-
ces eius subter. 10 Ego sum, qui as-
cendere vos feci de Terra Aegypti,
et duxi vos in deserto quadraginta
annis ut possideretis Terram
Amorrhaei. 11 Et suscitavi de fi-
liis vestris in prophetas, et de
iuvenibus vestris nazaraeos: num-
quid non ita est filii Israel dicit
Dominus? 12 Et propinabitis na-
zaraeis vinum: et prophetis man-
dabitis, dicentes: Ne prophetetis.

13 Ecce ego stridebo subter vos,
sicut stridet plaustrum onustum
foeno. 14 Et peribit fuga a velo-
ce, et fortis non obtinebit virtu-
tem suam, et robustus non sal-
vabit animam suam: 15 et tenens

bužių jie išsitiesia prie kiekvieno
aukuro, nubaustųjų vyną jie ge-
ria savo Dievo namuose.

9 Juk aš išnaikinau jų akyse
amoriečius, kurių ūgis buvo kaip
kėdrų ūgis, ir kurie buvo stip-
rūs kaip ąžuolai; aš sunaikinau
jų vaisius viršuje ir jų šaknis
apačioje. 10 Aš esu, kurs išve-
džiau jus iš Aigipto žemės ir ve-
džiau jus per tyrus keturiasde-
šimtis metų, kad paveldėtumėte
amoriečių šalį. 11 Aš pažadinau
iš jūsų sūnų pranašų ir iš jūsų
jaunikaičių nazariečių. Ar ne taip
yra, jūs, Izraėlio sūnūs? sako
Viešpats. 12 Bet jūs davėte naza-
riečiams gerti vyno ir pranašams
davėte įsakymų tardami: Nepra-
našaukite!
13 Štai aš braškėsiu po jumis,
kaip braška šieno prikrautas ve-
žimas. 14 Greitasis neteks savo
greitumo, stiprusis negalės išlai-
kyti savo stiprumo ir karžygis
neišgelbės savo gyvybės, 15 šau-

---

vui, kurio išrinktoje tautoje darėsi to-kių dalykų. — (8) *Ant užstatytų drabužių.* Užstatytas apsiaustas nakčiai reikėjo grąžinti tam, kas jį buvo užstatęs (Vz. Iš. 22,25; Atk. 24,12): turtuoliai gi juo naudojosi, kaip savu. Jie pasitiesia jį sau, kai dalyvauja aukų pokylyje Dane ir Betėlyje. — *Nubaustųjų vyną:* vyną pirktą už neteisingai išgautas pabaudas. — *Savo Dievo:* Dano ir Betėlio šventyklose, kame jie garbino Dievą veršio pavidalu.

(9) *Juk aš...* Primenamos keturios Dievo geradarystės Izraėliui ir tuo labiau pabrėžiamas jo nedėkingumas. — *Amoriečius:* stipriausią kananiečių giminę, kurią Mozė nugalėjo ir kurios žemę jis atidavė Gado, Rubeno ir Manaso giminėms. Plg. Sk. 21,13; 32,4,33 ir k. Amoriečiai atrodė žydams labai baisūs, todėl jie čia aprašomi, kaip didžiausi milžinai. — (10) *Išvedžiau jus...* Kita Dievo suteikta geradarystė. Plg. Iš. 14,21 ir k. — (11) *Nazariečių.* Nazariečiai buvo nelyginant Sen. Test. vienuoliai; jiems tarp kita ko buvo uždrausta gerti vyną. Plg. Teis. 13,4; Sk. 6,3. Dievas buvo davęs Izraėlio tautai ne tik šalį gyventi, bet taip pat žmonių, kurie galėjo jai parodyti Dievo įstatymo kelią ir savo gyvenimo pavyzdžiu bei šventumu pamokinti tą įstatymą laikyti. Tai buvo taip pat labai didelė Dievo geradarystė visai tautai. — (12) *Jūs davėte...* Tauta stumte stūmė nuo savęs tą Dievo malonę, nenorėjo žiūrėti nazariečių duodamo gyvenimo pavyzdžio, nenorėjo klausyti pranašų pamokinimų.

(13) Aš braškėsiu... Dievas jaučiasi apkrautas nepakeliama našta ir dejuoja dėl nusidėjėlių daugybės ir jų nedorumo. Bet jis dabar nusikratys tos naštos, atitrauks nuo Irzaėlio savo gelbinčią ranką, todėl visos apleistųjų pastangos bus tuščios.

arcum non stabit, et velox pedibus suis non salvabitur, et ascensor equi non salvabit animam suam: 16 et robustus corde inter fortes nudus fugiet in illa die, dicit Dominus.

lys neištvers, greitasis savo kojomis neišsigelbės ir raitelis neišgelbės savo gyvybės, 16 ir drąsiausis tarp karžygių bėgs plikas tą dieną, sako Viešpats.

II. Pamokslų knyga: 1 Izraėlio nubaudimo tikrumas.

Caput III. 1 Audite verbum, quod locutus est Dominus super vos, filii Israel: super omnem cognationem, quam eduxi de Terra Aegypti, dicens: 2 Tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae: idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras.

3 Numquid ambulabunt duo pariter, nisi convenerit eis? 4 Numquid rugiet leo in saltu, nisi habuerit praedam? numquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo, nisi aliquid apprehenderit? 5 numquid cadet avis in laqueum terrae absque aucupe? numquid auferetur laqueus de terra antequam quid ceperit? 6 Si clanget tuba in civitate, et popu-

3 perskyrimas. 1 Išgirskite žodį, kurį Viešpats yra kalbėjęs apie jus, Izraėlio sūnūs! apie tą visą giminę, kurią aš išvedžiau iš Aigipto žemės, tardamas: 2 Tiktai jus iš visų žemės giminių aš tepažįstu, todėl jumyse aš lankysiu visas jūsų neteisybes.

3 Argi vaikščioja du žmogu kartu, jei jie nesusitarę? 4 Ar kriokia liūtas girioje, jei jis nėra radęs grobio, argi jauniklis liūtas paleidžia savo balsą iš savo guolio, jei jis nėra nieko sugavęs? 5 Argi paukštis patenka į sląstus žemėje, jei nėra paukščių gaudytojo? Argi atimami žabangai nuo žemės anksčiau, negu jie ką sugauna? 6 Ar trimituojama mieste

— *Šieno.* Ebr. t.: pėdų. — **(16)** *Tą dieną:* Viešpaties bausmės metu. — *Sako Viešpats.* Ebr. t. *ne'um Jahveh.* Viešpaties pasakymas, žodis. Tai gana dažnai Amoso vartojamas iškilmingas patvirtinimas to, kas anksčiau pasakyta.

3,1—15. Savo pamoksluose Amosas grąso bausmėmis Izraėliui. Izraėlis, nors paties Dievo išrinktas, bus tikrai nubaustas dėl jo neteisybių (1—10), taip kad tik nedaugelis išsigelbės, bet visi jo aukurai ir rūmai bus sugriauti (11—15).

(3,2) *Tepažįstu:* nes tik jus esu sau išsirinkęs, jumis rūpinaus, jus mylėjau. — *Lankysiu:* bausiu.

(3) *Argi vaikščioja...* Taip vaikščiojo kitados Dievas su savo tauta, iki ji buvo jam ištikima. Bet kur nebėra sutarimo, nebegali būti ir bendravimo, todėl Dievas ją apleis. Ne tik apleis, bet dar padarys jai kietą teismą. — **(4)** *Ar kriokia....* Palyginimas paimtas iš žvėrių įpročių. Liūtas, puldamas savo grobį, kriokia; tą pat daro jauniklis liūtas, kai jam atnešama grobio dalis. Liūtas čia Dievas, grobis — Izraėlio tauta. Dievas pradeda grasyti, nes tautos nuodėmių saikas jau pilnas ir jos žuvimas arti. — **(5)** *Argi paukštis...* Palyginimas paimtas iš paukščių medžioklės. Paukštis čia Izraėlis; žmogaus pastatyti paukščiams sląstai, žabangai, tai Dievo skirtos tautai bausmės, kurios ją tikrai pasieks. Priešai, kurie ją puls, bus Dievo siunčiami. — **(6)** *Ar trimituojama...* Palyginimas paimtas iš karo apystovų. Tautai jau nekartą teko kentėti nelaimes. Iš kur jos iš-

lus non expavescet? si erit malum in civitate, quod Dominus non fecerit? [7] Quia non facit Dominus Deus verbum, nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas. [8] Leo rugiet, quis non timebit? Dominus Deus locutus est, quis non prophetabit?

[9] Auditum facite in aedibus Azoti, et in aedibus Terrae Aegypti: et dicite: Congregamini super montes Samariae, et videte insanias multas in medio eius, et calumniam patientes in penetralibus eius. [10] Et nescierunt facere rectum, dicit Dominus, thesaurizantes iniquitatem, et rapinas in aedibus suis.

[11] Propterea haec dicit Dominus Deus: Tribulabitur, et circuietur terra: et detrahetur ex te fortitudo tua, et diripientur aedes tuae. [12] Haec dicit Dominus: Quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura, aut extremum auriculae: sic eruentur filii Israel, qui habitant in Samaria in plaga lectuli, et in Damasci grabato.

trimitu ir žmonės neišsigąsta? ar būna mieste nelaimė, kurios Viešpats nebūtų siuntęs? [7] Viešpats Dievas juk nieko nedaro, neapreiškęs savo paslapties savo tarnams pranašams. [8] Jei kriokia liūtas, kas nebijo? Jei Viešpats Dievas yra kalbėjęs, kas nepranašaus?

[9] Duokite išgirsti Azoto rūmuose ir Aigipto šalies rūmuose, ir sakykite: Susirinkite Samarijos kalnuose ir matykite daug beprotysčių jos viduje ir skriaudą kenčiančius jos gilumoje. [10] Jie nemoka daryti kas teisinga, sako Viešpats, jie, kurie krauna neteisybę ir išplėšas į savo rūmus.

[11] Todėl Viešpats Dievas sako taip: Šalis bus varginama ir apsupta: iš tavęs bus atimta tavo stiprybė ir tavo rūmai bus išplėšti. [12] Viešpats Dievas sako taip: kaip kad piemuo išplėšia iš liūto nasrų porą blauzdakaulių ar ausies galelį, taip bus išgelbėti Izraėlio sūnūs, kurie sėdi Samarijoje guolio kampe ir Damasko pataluose.

ėjo? Kiekviena ateinanti nelaimė yra Dievo leista. — (8) *Kas nepranašaus?* Pranašai kalba ne savo sumanymu ir ne savo valia, bet Dievo liepiami.

(9) *Duokite.* Tai įsakymas duodamas pranašams. — *Azoto...* Pilistimų miestas Azotas čia minimas vietoje pilistimų šalies. Pilistimai ir aigiptiečiai, kurie labai nekentė Izraėlio ir buvo jo nekenčiami, dabar sukviečiami, kad pamatytų Izraėlio nusikaltimus. — *Samarijos kalnuose.* Nuo Garizimo, Ebalio ir kitų kalnelių aplink Samariją buvo galima matyti visa, kas darėsi toje Izraėlio sostinėje. — *Daug beprotysčių.* Ebr. t.: didelių sumišimų, kokių paprastai būna ten, kur įsigali neteisybės. — (10) *Jie nemoka...* Neteisybės pasidarė tarsi antra Samarijos prigimtis.

(11) *Šalis bus...* Ebr. t.: priešas, ir aplink šalį, t. y. visa šalis bus ūmai užpulta. Vz. 4 Kar. 17,2... — (12) *Kaip kad piemuo...* Šituo paimtu iš senovės Palestinos gyvenimo palyginimu pranašas pasako, kad tik nedaug iš Izraėlio bus išgelbėta. Liūtas pasigrobia iš bandos avį ar ilgaausę ožką ir tuojau pradeda ją draskyti ir ryti. Iki atbėga piemuo, iš pagrobto gyvulio vos belieka vienas kitas kaulas ar ausies gabalėlis. Taip atsitiks priešų užpultam Izraėliui. — *Guolio kampe ir...* Nelaimę tauta atjaus juo skaudžiau, kad ji dabar per daug išlepinta. Ji panaši į išlepusią moterį, sėdinčią patogaus guolio kampe ant brangių minkštų

[13] Audite, et contestamini in
domo Iacob, dicit Dominus Deus
exercituum: [14] quia in die cum vi-
sitare coepero praevaricationes
Israel, super eum visitabo, et su-
per altaria Bethel: et amputabuntur
cornua altaris, et cadent in terram.
[15] Et percutiam domum hiema-
lem cum domo aestiva: et peri-
bunt domus eburneae, et dissi-
pabuntur aedes multae, dicit Do-
minus.

[13] Išgirskite ir paliudykite Jo-
kūbo namuose, sako Viešpats,
kareivijų Dievas; [14] nes tą dieną,
kai pradėsiu naikinti Izraėlio pik-
tadarystes, aš lankysiu ir jį draug
su Betėlio aukurais; aukuro ra-
gai bus numušti ir nukris že-
mėn. [15] Aš ištiksiu žiemos namus
ir vasarnamį; dramblio kaulo na-
mai žus ir bus sunaikinta daug
rūmų, sako Viešpats.

2. Izraėlio užsispyrimas.

Caput IV. [1] Audite verbum
hoc vaccae pingues, quae estis
in monte Samariae: quae calum-
niam facitis egenis, et confrin-
gitis pauperes. quae dicitis do-
minis vestris: Afferte, et bibemus.
[2] Iuravit Dominus Deus in san-
cto suo: quia ecce dies venient
super vos, et levabunt vos in
contis, et reliquias vestras in ol-
lis ferventibus. [3] Et per apertu-

4 perskyrimas. [1] Išgirskite
šitą žodį jūs, riebios karvės, ku-
rios esate Samarijos kalne, kurios
skriaudžiate pavargėlius ir min-
dote beturčius, kurios sakote sa-
vo valdovams: Atneškite, mes
gersime. [2] Viešpats Dievas yra
prisiekęs savo šventumu: Štai
ateis jums dienos ir nuneš jūs
iešmais ir jūsų liekanas verdan-
čiuose puoduose. [3] Jūs išeisite

---

patiesalų (padarytų damaskiečių būdu, ant damasku vadinamų audinių).

(13) *Išgirskite ir...* Pakviestieji (vz. 9. e.) turi išgirsti Dievo grasymus ir liudyti apie juos prieš Izraėlio gimines. — (14) *Lankyti:* bausti. — *Su Betėlio aukurais.* Betėlyje į šiaurę nuo Jeruzalės, buvo Izraėlio stabmeldystės ir jo dorovinio sugedimo centras. Jeroboamas buvo pastatęs Betėlyje aukso veršiui vieną aukurą; apie jį tikriausiai kalbama toliau; kiti aukurai turėjo būti pastatyti vėliau. — *Ragai:* iškyšuliai keturiuose senovinių aukurų kampuose; jie buvo laikomi labai šventa aukuro dalimi. Juos nulaužti ir numesti žemėn reiškė labai paniekinti visą aukurą. — (15) *Ištiksiu žiemos...* Izraėlio turtuoliai gyveno labai įštaigingai; jie turėjo atskirus rūmus žiemai ir vasarai; rūmai buvo puošiami, išklojami dramblio kaulu. Vz. 3 Kar. 22,39. Visa tai bus sunaikinta. Draug su karaliumi žus ir jo valdiniai.

4,1—13. Nedoras moteris ir stabmeldystei pasidavusius Izraėlio sūnus, kurie net plakami nepasitaiso, teis visagalis Viešpats.

(4,1) *Riebios karvės.* Ebr. t.: Basano karvės. Basano krašte buvo geriausių ganyklų. Jis buvo visuomet garsus savo galvijais. Karvėmis čia vadinamos Samarijos moterys dėl jų patvirkimo, nedorumo. — *Valdovams:* savo vyrams. Moterys ne tik pritaria piktiems vyrų darbams, bet ir kursto daryti dar daugiau pikta. — (2) *Savo šventumu.* Šventumas reikalauja, kad Dievas baustų nuodėmes, ir kaip nekinta šventumas, taip nepakitės ir pasmerkimas. — *Nuneš jus.* Toliau tęsiamas palyginimas su karvėmis, kurios papjaunamos, jų mėsa nešama ir iškepama ar išverdama. — *Jūsų liekanas.* Ebr. t.: jūsų ainiją su meškerėmis. — (3) *Jūs išeisite...* Samarijos moterys bus priverstos bėgti nuo priešų, bus sugautos lauke ir kaipo belaisvės nugaben-

ras exibitis altera contra alteram,
et proiiciemini in Armon, dicit
Dominus.
4 Venite ad Bethel, et impie
agite; ad Galgalam, et mul-
tiplicate praevaricationem: et af-
ferte mane victimas vestras, tri-
bus diebus decimas vestras. 5 Et
sacrificate de fermentato laudem:
et vocate voluntarias oblationes,
et annunciate: sic enim voluistis
filii Israel, dicit Dominus Deus.

6 Unde et ego dedi vobis stu-
porem dentium in cunctis urbi-
bus vestris, et indigentiam pa-
num in omnibus locis vestris: et
non estis reversi ad me, dicit
Dominus. 7 Ego quoque prohi-
bui a vobis imbrem, cum adhuc
tres menses superessent usque
ad messem: et plui super unam
civitatem, et super alteram civi-
tatem non plui: pars una com-
pluta est; et pars, super quam non
plui, aruit. 8 Et venerunt duae et
tres civitates ad unam civitatem
ut biberent aquam, et non sunt
satiatae: et non redistis ad me,
dicit Dominus. 9 Percussi vos in
vento urente, et in aurugine, mul-
titudinem hortorum vestrorum,
et vinearum vestrarum: oliveta
vestra, et ficeta vestra comedit
eruca: et non redistis ad me, di-

pro spragas kiekviena ties savim
ir būsite išmestos į Armoną, sa-
ko Viešpats.
4 Ateikite į Betėlį ir elkitės
bedieviškai, į Galgalą ir daugin-
kite nusikaltimus; atneškite ryt-
metį savo aukas, kas trečią die-
ną savo dešimtines. 5 Aukokite
raugintos duonos dėkojimo au-
ką, kvieskite duoti gera valia da-
romų aukų ir jas skelbkite; nes
taip jums, Izraėlio sūnūs, patin-
ka, sako Viešpats Dievas.
6 Todėl ir aš atšipinau jums
dantis visuose jūsų miestuose ir
siunčiau duonos stoką visose jū-
sų vietose, tačiau jūs negrįžote
į mane, sako Viešpats. 7 Aš taip
pat sulaikiau jums lietų, kai dar
buvo likę trys mėnesiai iki pjū-
čiai; aš daviau lietaus ant vieno
miesto ir nedaviau ant kito mie-
sto; viena dalis buvo aplyta, ir
dalis, ant kurios nelijo, sudžiū-
vo. 8 Du, trys miestai ėjo į vie-
ną miestą vandens atsigerti, ir
negalėjo gauti jo sočiai; jūs ta-
čiau negrįžote į mane sako Vieš-
pats. 9 Aš ištikau jus karštu vė-
ju ir amaru; daugybę jūsų sodų
ir jūsų vynuogynų; jūsų alyvme-
džių ir jūsų fygmedžių suėdė
kirminai; jūs tačiau negrįžote į
mane, sako Viešpats. 10 Aš siun-
čiau jums mirtį, kaip Aigipte, iš-

---

tos į Armoną. Armonu, daugelio ma-
nymu, čia pavadinta Armenija, kuri
buvusi asirijiečių valdoma.
(4) *Į Betėlį...* Vz. Oz. 4,15. — *Atneškite rytmetį...* Pranašas ironiš-
kai ragina nusikaltusius žydus dary-
ti savo stabams dar daugiau aukų
ir tai net ne tokių, kaip buvo nu-
matyta įstatyme, nes taip jiems pa-
tinka. Taip toks neprotingas uolu-
mas pranašo išjuokiamas.
(6) *Aš atšipinau.* Ebr. t.: pali-
kau jūsų dantis baltus, t. y. palikau
jus be duonos, taip kad ir dantų ne-
turėjote kuo sutepti. Taigi nusikal-
tusieji bus baudžiami visų pirma ba-
du. — (7) *Sulaikiau.* Iš visiško ar-
ba tik vietomis sulaikymo lietaus
nusikaltėliai turėjo suprasti, kad tai
Dievas siunčia jiems tokią nelaimę.
— (9) *Aš ištikau.* Kaip kad buvo
grasinta Atk. 28,22; 39,40.42. Plg.
Ag. 2,18. — (10) *Mirtį...* Ebr. t.: Ai-
gipto marą. — *Puvėsiais...* Bjaurus
dvokimas turėjo dar padidinti ma-
rą. Gal čia dvokimo paminėjimu pra-
našas norėjo žydams priminti, kaip
bjaurios, dvokiančios buvo jų nuo-

cit Dominus. [10] Misi in vos mortem in via Aegypti, percussi in gladio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum: et ascendere feci putredinem castrorum in nares vestras: et non redistis ad me, dicit Dominus. [11] Subverti vos, sicut subvertit Deus Sodomam, et Gomorrham, et facti estis quasi torris raptus ab incendio: et non redistis ad me dicit Dominus. [12] Quapropter haec faciam tibi Israel: postquam autem haec fecero tibi praeparare in ocursum Dei tui Israel. [13] Quia ecce formans montes, et creans ventum, et annuncians homini eloquium suum, faciens matutinam nebulam, et gradiens super excelsa terrae: Dominus Deus exercituum nomen eius.

tikau kalaviju jūsų jaunikaičius, ir daviau sugauti jūsų arklius; aš daviau jūsų stovyklos puvėsiams pakilti į jūsų nosis; jūs tačiau nesugrįžote į mane, sako Viešpats. [11] Aš naikinau jus, kaip Dievas sunaikino Sodomą ir Gomorą, ir jūs pasidarėte kaip nuodėgulis ištrauktas iš gaisro; jūs tačiau negrįžote į mane, sako Viešpats. [12] Todėl aš padarysiu tai tau, Izraėli; o kai aš būsiu tai tau padaręs, prisirenk, Izraėli, pasitikti savo Dievą. [13] Nes štai jis yra tas, kurs padarė kalnùs, sutvėrė vėją, kurs paskelbia žmogui savo nutarimą, padaro rytmetinį debesėlį ir eina žemės aukštybėmis; jis vardu Viešpats, kareivijų Dievas.

3. Izraėlio karalystė bus visai sunaikinta.

Caput V. [1] Audite verbum istud, quod ego levo super vos planctum. Domus Israel cecidit, et non adiiciet ut resurgat. [2] Virgo Israel proiecta est in terram suam, non est qui suscitet eam. [3] Quia haec dicit Dominus Deus: Urbs, de qua egrediebantur mille, relinquentur in ea centum: et de qua egrediebantur centum, relinquentur in ea decem in domo Israel.

5 perskyrimas. [1] Išgirskite šitą žodį, tą raudą, kurią aš skelbiu prieš jus. Izraėlio namai parpuolė ir jie daugiau nebeatsikels. [2] Mergaitė Izraėlis parblokšta ant savo žemės, nėra kas ją pakeltų. [3] Nes štai ką sako Viešpats Dievas: Mieste, iš kurio išeidavo tūkstantis, pasiliks tik šimtas, iš kurio išeidavo šimtas, tame bus palikta dešimts Izraėlio namuose.

dėmės. Panašių nelaimių žydai buvo susilaukę karuose su Syrais. Plg. 4 Kar. 6,25; 8,12; 13,3. — **(11)** *Sodomą ir...* Vz. Prad. 19,24. — **(13)** *Rytmetinį debesėlį.* Anot ebr. t.: aušrą, tamsybę. — Izraėliui, kurs nepaklausė duotų sau įspėjimų, teks susidurti su Dievo visagalybe.

5,1 — 6,19. Izraėlis bus atmestas, nes neieško Viešpaties ir teisybės, todėl visur bus verksmo (5,1—17). Viešpaties diena atneš nelaimių ir nelaisvę (5,18—27); Jūdo ir Izraėlio kunigaikščiai bus tremtinių priešakyje (6,1—7): daugelis žus kare ir maru (6,8—11). Taip baus nusikaltusius Viešpats (6,12—15).

(5,1) *Raudą.* Ebr. *ginah,* skurdžią giesmę, kuria apraudami mirusieji. — *Nebeatsikels:* nebeturės savo karaliaus. — **(2)** *Mergaitė...* Mergaitėmis, dukterimis šv. Rašte vadinami miestai ir šalys. Izraėlis čia pavadintas mergaite dėl žydinčios karalystės būklės: greitai ji nebeteks visų savo papuošalų. — **(3)** *Išeidavo.* Mies-

4 Quia haec dicit Dominus domui Israel: Quaerite me, et vivetis. 5 Et nolite quaerere Bethel, et in Galgalam nolite intrare, et in Bersabee non transibitis: quia Galgala captiva ducetur, et Bethel erit inutilis. 6 Quaerite Dominum, et vivite: ne forte comburatur ut ignis domus Ioseph, et devorabit, et non erit qui extinguat Bethel. 7 Qui convertitis in absinthium iudicium, et iustitiam in terra relinquitis. 8 Facientem Arcturum, et Orionem, et convertentem in mane tenebras, et diem in noctem mutantem: qui vocat aquas maris, et effundit eas super faciem terrae: Dominus nomen est eius. 9 Qui subridet vastitatem super robustum, et depopulationem super potentem affert. 10 Odio habuerunt corripientem in porta: et loquentem perfecte abominati sunt. 11 Idcirco, pro eo quod diripiebatis pauperem, et praedam electam tollebatis ab eo: domos quadro lapide aedificabitis, et non habitabitis in eis: vineas plantabitis amantissimas, et non bibetis vinum earum. 12 Quia cogno-

4 Nes Viešpats Izraėlio namams sako taip: Ieškokite manęs ir jūs būsite gyvi. 5 Neieškokite Betėlio ir neįeikite į Galgalą ir nekeliaukite į Barsabeę, nes Galgala bus išvesta nelaisvėn ir Betėlis bus nenaudingas. 6 Ieškokite Viešpaties ir būkite gyvi, kad kartais Juozapo namai nedegtų kaip ugnis; ji rys ir nebus kam gesyti Betėlyje. 7 Jūs, kurie paverčiate teisėtumą metėlėmis ir paliekate teisybę žemėje. 8 Jis yra padaręs Grįžalo vežimą ir Orijoną, jis paverčia tamsybę aušra, jis pakeičia dieną naktimi, jis pašaukia jūros vandenis ir juos išlieja ant žemės paviršiaus: Jis vardu Viešpats. 9 Jis šypsodamas atveda prapultį stipriajam ir sunaikinimą galingąjam. 10 Jie laiko neapykantoje tą, kurs sudraudžia vartuose, ir bodisi to, kurs kalba tobulai. 11 Todėl, kad jūs apiplėšėte beturtį ir ėmėte iš jo rinktinį grobį; jūs, tiesa, statysitės namus iš tašytų akmenų, bet juose negyvensite, veisite maloniausius vynuogynus, bet negersite jų vyno. 12 Nes aš žinau jūsų nusikaltimų daugybę ir sunkias

---

te, kurs galėdavo pasiųsti į karą tūkstantį kovotojų, bus likę vos dešimta gyventojų dalis.

(4) *Ieškokite manęs:* malda, nuoširdžiu garbinimu ir ypač tobulu klusnumu mano įsakymams. — (5) *Betėlio... į Galgalą...* Tie miestai buvo virtę stabmeldystės centrais, todėl reikėjo jų vengti. Bersabėė, Jūdo giminės ploto pietose, žymi garbingais senovės atsiminimais, pranašo laikais matomai buvo virtusi taip pat stabmeldystės centru, kurį lankydavo net toli šiaurėje gyvenusieji izraėlitai. — *Galgala...* Ebr. t. žaidžiama panašiai skambančiais žodžiais: *Gilgal galah igleh.* — *Nenaudingas.* Ebr. *'Aven,* niekas. — *Juozapo namai.* Taip čia vadinama Izraėlio dešimties giminių karalystė. — (7) *Paverčiate teisėtumą...* iš teisėtumo padarote karčiausį dalyką. — *Paliekate...* Anot ebr. t.: dedate (metate) teisybę žemėn. — (8) *Grįžalo...:* gražiausius žvaigždynus, kuriuose atsispindi Dievo didenybė. Nusikalstantieji tokiai didenybei ir visagalybei, jos niekintojai neišvengs bausmės. — (10) *Vartuose...:* toje miesto vietoje, kur pas žydus buvo atliekami teismai. Vartuose duodavo tautai įspėjimų pranašai. Plg. Jer. 17,19. Nutolusieji nuo Dievo žydai nepakęsdavo jokių įspėjimų.— (11) *Jūs apiplėšėte...:* gyvenote ir norėjote pralobti skriausdami silpnesniuosius, bet tikros naudos iš to jums nebus. Plg. Sof. 1,13. — (12) *Do-*

vi multa scelera vestra, et fortia
peccata vestra: hostes iusti acci-
pientes munus, et pauperes de-
primentes in porta: 13 Ideo pru-
dens in tempore illo tacebit, quia
tempus malum est. 14 Quaerite
bonum, et non malum, ut vivatis:
et erit Dominus Deus exercituum
vobiscum, sicut dixistis. 15 Odi-
te malum, et diligite bonum, et
constituite in porta iudicium: si
forte misereatur Dominus Deus
exercituum reliquiis Ioseph.

16 Propterea haec dicit Domi-
nus Deus exercituum dominator,
in omnibus plateis planctus: et in
cunctis, quae foris sunt, dicetur
vae vae: et vocabunt agricolam
ad luctum, et ad planctum eos,
qui sciunt plangere. 17 Et in om-
nibus vineis erit planctus: quia
pertransibo in medio tui, dicit
Dominus.

18 Vae desiderantibus diem
Domini: ad quid eam vobis?
dies Domini ista, tenebrae, et
non lux. 19 Quomodo si fugiat
vir a facie leonis, et occurrat ei
ursus: et ingrediatur domum, et
innitatur manu sua super parie-
tem, et mordeat eum coluber.
20 Numquid non tenebrae dies
Domini, et non lux: et caligo, et

jūsų nuodėmės; jūs būdami tei-
siojo neprieteliai imate dovanas
ir slėgiate beturčius vartuose.
13 Todėl gudrusis tuo metu ty-
lės, nes metas yra negeras. 14 Ieš-
kokite gero ne pikto, kad būtu-
mėte gyvi, tai Viešpats, kareivijų
Dievas, bus su jumis, kaip jūs
sakote. 15 Laikykite neapykantoje
pikta ir mylėkite kas gera ir da-
rykite vartuose teisingą teismą;
gal Viešpats, kareivijų Dievas,
pasigailės Juozapo liekanų.

16 Todėl Viešpats, kareivijų
Dievas, valdovas sako taip: Vi-
sose gatvėse rauda ir visuose
keliuose lauke bus sakoma: deja,
deja. Žemdirbį šauks gedėti ir
raudoti tuos, kurs moka raudų.
17 Ir visuose vynuogynuose bus
raudų, nes aš pereisiu tavo vi-
duriu, sako Viešpats.

18 Deja trokštantiems Viešpa-
ties dienos: kam ji jums? Ta Vieš-
paties diena — tamsybės, ne švie-
sa. 19 Lygiai kaip kad kas bėgtų
nuo liūto ir sutiktų jį lokys, ar-
ba įeitų į namus ir pasiremtų į
sieną, o įgeltų jį žaltys. 20 Argi
nebus Viešpaties diena tamsybės,
o ne šviesa; ar nebus joje tam-
su, ne skaistu? 21 Aš nekenčiu ir

---

vanas: kyšius, kuriuos paėmę pasmerkiate nekaltus. — **(13)** *Todėl gudrusis...* Laikai pasidarė tokie negeri, kad net išmintingieji velija tylėti: jie bijo, kad kartais savo įspėjimais nepakenktų dar labiau skriaudžiamiesiems. — **(14.15)** *Ieškokite...* Nors ir gudrieji tyli, bet Dievo pranašas tylėti negali. Jis ragina pamesti piktus darbus, ieškoti Dievo, nes tik tuomet galės teisėtai girtis, jog jie Viešpaties tauta.

(16) *Todėl:* kadangi jūs neklausote šitų paraginimų ir nesiliaujate darę pikta. — *Žemdirbį...* Bus tiek nelaimių, kad joms apraudoti bus kviečiami visi šalies gyventojai, net ir laukų darbininkai. — **(17)** *Aš pereisiu...* Plg. Iš. 12,12.

(18) *Deja trokštantiems...* Kaip gali tie, kurie yra pasinėrę nusikaltimuose, trokšti Viešpaties dienos su jos pažadais ir palaiminimais; jiems ji gali atnešti tik bausmę ir rūstybę. Pirma turi ateiti bausmė, paskui bus atitesėti geri pažadai. Plg. Jer. 30,7; Joėl. 2,11; Sof. 1,15. — **(19)** *Lygiai kaip...* Pavojai gręsia iš visur. Kas vieno išvengia, patenka į kitą; žuvimas neišvengiamas. Kas apsisaugo nuo bendros nelaimės, tas būna slaptų tykojimų namie auka. — *Žaltys.* Nuodingų žalčių Palestinoje buvo nemaža. Jie įsibraudavo ir į gy-

non splendor in ea? 21 Odi, et
proieci festivitates vestras: et non
capiam odorem coetuum vestro-
rum. 22 Quod si obtuleritis mihi
holocautomata, et munera vestra,
non suscipiam: et vota pinguium
vestrorum non respiciam. 23 Au-
fer a me tumultum carminum
tuorum: et cantica lyrae tuae non
audiam. 24 Et revelabitur quasi
aqua iudicium, et iustitia quasi
torrens fortis. 25 Numquid hos-
tias et sacrificium obtulistis mihi
in deserto quadraginta annis, do-
mus Israel? 26 Et portastis taber-
naculum Moloch vestro, et ima-
ginem idolorum vestrorum, si-
dus Dei vestri, quae fecistis vo-
bis. 27 Et migrare vos faciam
trans Damascum, dicit Dominus,
Deus exercituum nomen eius.

Caput VI. 1 Vae qui opu-
lenti estis in Sion, et confiditis
in monte Samariae: optimates ca-
pita populorum, ingredientes
pompatice domum Israel. 2 Trans-
ite in Chalane, et videte, et ite

atmetu jūsų šventes ir nepriimu
jūsų susirinkimų kvapo. 22 Jei
jūs atnašausite man deginamą-
sias aukas, aš nepriimsiu ir ne-
pažvelgsiu į dėkojimo aukas iš
jūsų penėtų gyvulių. 23 Šalin nuo
manęs su tavo giesmių triukšmu
ir tavo arpos žaidimo aš neno-
riu klausyti. 24 Teisėtumas turės
apsireikšti, kaip vanduo ir teisy-
bė kaip galinga upė. 25 Ar jūs,
Izraėlio namai, aukojote man gy-
vulių ir duonos aukas tyrumoje
per keturias dešimtis metų? 26 Jūs
nešėte savo Molocho padangtę
ir savo stabų paveikslą, savo die-
vo žvaigždę, kuriuos jūs buvote
sau pasidarę. 27 Todėl aš ištrem-
siu jus į anapus Damasko, sako
Viešpats; jis vardu kareivijų Die-
vas.

6 perskyrimas. 1 Deja jums,
kurie esate turtingi Sione ir pa-
sitikite Samarijos kalnu, jums, di-
džiūnai, tautų galvos, kurie įei-
nate išdidžiai į Izraėlio namus.
2 Nueikite į Chalanę ir pasižiū-

venamus namus. — (21) *Aš nekenčiu...* Negana garbinti Dievą viršujiniu būdu, aukomis, švenčiant jo paskirtas šventes. Plg. Iz. 1,11; Jer. 6,20; Mal. 1,10. — *Susirinkimų:* religijinių sueigų, kurios buvo daromos šventėse. — (22) *Deginamąsias...*: kruvinas ir nekruvinas aukas. — (23) *Triukšmu.* Paniekos pilnas atsiliepimas apie šventas giesmes. Levitų giesmės nebepatinka Dievui, nes neskamba jam gerai gyrius iš nusidėjėlio burnos; be to, tos pačios giesmės buvo giedotos dievaičių garbei (Jier.). — (25) *Ar jūs...* Čia daroma tautai naujų priekaištų. Ji verta bausmės, nes ką tik išvesta iš Aigipto ir keliaudama per tyrus, nesilaikė visų Dievo įsakymų ir gabeno su savim dievaičius. Tie seni nusikaltimai buvo, be abejo, ne visos tautos. Plg. Kun. 17,7; Atk. 32,17. — (26) *Jūs nešėte...* Ebr. t. galima versti taip: jūs nešėte savo karaliaus padangtę ir Kaivaną, savo dievaičių paveikslus, savo dievaičių žvaigždę. Vieton Jahvės jie buvo pasirinkę kitą karalių, kurio skrynią jie su savim nešė. Vulgatos tačiau skaitymas Moloch (LXX: Μολχόμ (vietoje ebr. *malkekhem,* savo karaliaus, rodosi tikresnis. — (27) *Aš ištremsiu...* Karalystė bus sugriauta, jos gyventojai eis į nelaisvę. Plg. Apd. 7,43.

(6,1) *Turtingi Sione...* Plg. Ez. 34,1—5. Draug su Izraėliu baramas ir Jūdas, nes vienų ir kitų nusikaltimai panašūs; panašus bus ir likimas. Ebr. t.: deja nerūpestingiesiems (ramiesiems) Sione ir neturintiems baimės Samarijos kalne, kurie sudaro kilniausius tautos didžiūnus, pas kuriuos plaukia Izraėlio namai. — Pas didžiūnus tauta ieškojo teisėtumo ir patarimų. Karaliaus Jeroboamo II laikais Izraėlio karalystė buvo iš tikrųjų labai pakilusi. — (2) *Chalanę:...* Ebr. Kalneh, miestas prie

inde in Emath magnam: et des-
cendite in Geth Palaesthinorum,
et ad optima quaeque regna ho-
rum: si latior terminus eorum
termino vestro est. [3] Qui separa-
ti estis in diem malum: et ap-
propinquatis solio iniquitatis.
[4] Qui dormitis in lectis eburneis,
et lascivitis in stratis vestris: qui
comeditis agnum de grege, et
vitulos de medio armenti. [5] Qui
canitis ad vocem psalterii: sicut
David putaverunt se habere va-
sa cantici. [6] Bibentes vinum in
phialis, et optimo unguento de-
libuti: et nihil patiebantur super
contritione Ioseph. [7] Quaprop-
ter nunc migrabunt in capite
transmigrantium: et auferetur fac-
tio lascivientium.
[8] Iuravit Dominus Deus in
anima sua, dicit Dominus De-
us exercituum: Detestor ego
superbiam Iacob, et domos eius
odi, et tradam civitatem cum
habitatoribus suis. [9] Quod si
reliqui fuerint decem viri in
domo una, et ipsi morientur.
[10] Et tollet eum propinquus
suus, et comburet eum, ut effe-

rėkite; eikite iš ten į didįjį Ema-
tą, nusileiskite į palestiniečių Ge-
tą ir į visas jų geriausias kara-
lystes; ar jų plotas didesnis už
jūsų plotą? [3] Jūs, kurie esate at-
skirti negerai dienai ir artinatės
į neteisybės sostą. [4] Jūs, kurie
miegate drambliakaulio guoliuo-
se ir išdykaujate savo pataluose,
jūs, kurie valgote avinėlius iš
būrio ir veršius iš bandos, [5] jūs,
kurie giedate pritariant arpai. Jie
tarėsi lygūs esą muzikos įrankiais
Dovidui. [6] Jie geria vyną taurė-
mis ir tepasi geriausiais tepalais,
bet nė kiek nesirūpina Juozapo
sunaikinimu. [7] Todėl dabar jie
bus išgabenti tremtinių priešaky-
je, ir bus šalin atimta lėbaujan-
čiųjų gauja.
[8] Viešpats Dievas prisiekė sa-
vimi, Viešpats, kareivijų Dievas,
sako: Aš bodžiuos Jokūbo pui-
kybės, nekenčiu jo namų ir iš-
duosiu miestą su jo gyventojais.
[9] Jei bus likę vienuose namuose
dešimts žmonių, tai ir tie turės
mirti. [10] Kiekvieną paims jo gi-
minaitis ir sudegins jį, kad iš-
neštų kaulus iš namų, ir sakys

Tigrio upės (Prad. 10,10; Iz. 10,9). — *Emata:* žymų miestą prie Oronto upės, kurs vėliau vadinosi Epifanija. — *Getą:* vieną iš žymiausių pilistinų miestų. — Jei paminėtieji miestai gražūs ir turtingi, tai juk žydams Dievas buvo suteikęs dar didesnių geradaryščių. — *Į visas jų...* Anot ebr. t.: ar jų ribos platesnės už jūsų ribas, ar jie geresni už šitas karalystes? — **(3)** *Jūs, kurie esate...* Ebr. t.: jūs atitolinote negerąją dieną, t. y. jūs raminote save tuo, kad Viešpaties teismo diena toli esanti. — *Artinatės...* Ebr. t.: jūs priartinate smurto sostą, t. y., jūs labai mėgstate daryti smurtą. — **(4)** *Jūs, kurie miegate...* Nurodomos kitos priežastys, dėl kurių pranašas skelbia tautai nelaimes. — **(5)** *Giedate.* Ebr. t.: kai kurie verčia: burkuojate. Tai būtų jų giedojimo pašiepimas. Dar didesnis pašiepimas išreiškiamas žodžiais: *Jie tarėsi lygūs...* Plg. 2 Kron. 19,25—27. —**(6)** *Taurėmis.* Ebr. ž. reiškia dideles taures. — **(6)** *Juozapo.* Vz. auk. 5,6. — **(7)** *Gauja.* Ebr. t.: krikštavimas.

(8) *Dievas prisiekė savimi,* todėl jo nutarimas nepakeičiamas. Plg. Jer. 51,14. — **(9)** *Bus likę*: karui jau siaučiant. — **(10)** *Kiekvieną paims...* Anot ebr. t.: ir kai jį (t. y. taip mirusį) jo dėdė ir degintojas pakels, kad išneštų kaulus iš namų. — Karo ir maro metu žydų lavonai buvo deginami ir tik kaulai laidojami. Taip pat bausmei buvo lavonai deginami. Vz. 1 Kar. 31,12.13; Kun. 20,14; 21,9. — *Tam, kurs yra...*: vienam iš de-

rat ossa de domo: et dicet ei,
qui in penetralibus domus est:
Numquid adhuc est penes te?
11 Et respondebit: Finis est. Et
dicet ei: Tace, et non recorderis
nominis Domini.
12 Quia ecce Dominus man-
dabit, et percutiet domum ma-
iorem ruinis, et domum mino-
rem scissionibus. 13 Numquid
currere queunt in petris equi,
aut arari potest in bubalis, quo-
niam convertistis in amaritudi-
nem iudicium, et fructum ius-
titiae in absinthium? 14 Qui lae-
tamini in nihilo: qui dicitis: Num-
quid non in fortitudine nostra
assumpsimus nobis cornua? 15 Ec-
ce enim suscitabo super vos do-
mus Israel, dicit Dominus De-
us exercituum, gentem: et con-
teret vos ab introitu Emath, us-
que ad torrentem deserti.

tam, kurs yra namų gilumoje:
Ar dar kas yra prie tavęs? 11 Jei
tasai atsakys: jau galas, anas jam
tars: Tylėk ir neminėk Viešpaties
vardo.

12 Nes štai Viešpats duos įsa-
kymą ir pavers didesnius namus
griuvėsiais ir mažesnius namus
suskaldys. 13 Argi gali bėgti ark-
liai ant uolų, arba ar galima ten
arti jaučiais? nes jūs pavertėte
teisėtumą kartumu ir teisybės
vaisių metėlėmis? 14 Nes jūs
džiaugiatės nieku, jūs, kurie sako-
te: Argi ne savo stiprumu mes įsi-
gijome sau ragus? 15 Nes štai aš
pažadinsiu prieš jus, Izraėlio na-
mai, sako, Viešpats kareivijų Die-
vas, tautą, ir ji sunaikins jus pra-
dedant nuo tos vietos, kur eina-
ma į Ematą, iki tyrumos upeliui.

III. Simboliniai regėjimai apie Izraėlio žuvimą.

Caput VII. 1 Haec ostendit
mihi Dominus Deus: et ecce fic-
tor locustae in principio germi-
nantium serotini imbris, et ecce
serotinus post tonsionem regis.

7 perskyrimas. 1 Viešpats
Dievas man parodė tokį dalyką:
Štai jis darė skėrius pradžioje,
kai po vėlyvojo lietaus pradėjo
želti žolė, ir štai vėlyvasai lietus

šimties, arba gal tikriau: į tą namą pasiųstajam žmogui. — *Ar dar kas yra prie tavęs:* gyvas. — (11) *Tylėk ir neminėk...* Tai nusiminusio ar naujų pavojų bijančio žmogaus žodžiai.

(12) *Pavers didesnius...:* bus nubausti visi, turtingi ir neturtingi. — (13) *Ar gali bėgti.* Pranašas tautos elgesį laiko taip neprotingu, kaip neprotinga būtų priverst bėgti arklius per plyšių pilnas uolas, ar tas uolas arti. — *Kartumu.* Ebr. t.: nuodais. — (14) *Ragus:* galią. — (15) *Nuo tos vietos...* Jeroboamo II laikais šiaurinė Izraėlio siena buvo arti Emato, pietinė gal prie Rinokoruros upelio. Ebr. tačiau tekste nurodomas kitur neminimas Arabos upelis.

7,1 — 9,15. Penkiais simboliniais regėjimais Viešpats patvirtina ankstyvesnes pranašystes apie Izraėlio žuvimą. Tie regėjimai tokie: pirmas skėrių, antras ugnies (7,1—5), trečias mūrininko mentės (kelnės); su juo jungiamas bausmės paskelbimas Betėlio kunigui Amazijui (7,7—17); ketvirtas regėjimas obuolių kablio su priekaištais turtuoliams dėl beturčių varginimo ir su grąsymu būsimomis bausmėmis (8,1—14) ir penktas Viešpaties stovinčio ant altoriaus ir skelbiančio nusidėjėliams žuvimą (9,1—10). Pranašystės baigiamos Dovido padangtės atnaujinimo pažadėjimu (9, 11—15).

(7,1) *Jis darė skėrius.* Regėjime pra-

2 Et factum est: cum consummas-
set comedere herbam terrae, di-
xi: Domine Deus propitius esto,
obsecro: quis suscitabit Iacob,
quia parvulus est? 3 Misertus est
Dominus super hoc: Non erit,
dixit Dominus.
4 Haec ostendit mihi Domi-
nus Deus: et ecce vocabat iudi-
cium ad ignem Dominus Deus:
et devoravit abyssum multam, et
comedit simul partem. 5 Et dixi:
Domine Deus quiesce, obsecro:
quis suscitabit Iacob, quia par-
vulus est? 6 Misertus est Domi-
nus super hoc: Sed et istud non
erit, dixit Dominus Deus.
7 Haec ostendit mihi Domi-
nus: et ecce Dominus stans su-
per murum litum, et in manu
eius trulla caementarii. 8 Et dixit
Dominus ad me: Quid tu vides
Amos? Et dixi: Trullam caemen-
tarii. Et dixit Dominus: Ecce ego
ponam trullam in medio populi
mei Israel: non adiiciam ultra su-
perinducere eum. 9 Et demolien-
tur excelsa idoli, et sanctificatio-

lijo po karaliaus šienapjūtės. 2 Kai
jie pabaigė ėsti šalies žolę, atsi-
tiko, kad aš tariau: Viešpatie Die-
ve, maldauju, pasigailėk. Kas gi
bepažadins Jokūbą? jis juk toks
mažutėlis. 3 Ir Viešpats pasigai-
lėjo. To nebus, tarė Viešpats.
4 Viešpats Dievas pasakė man
tokį dalyką: Štai Viešpats Dievas
šaukė ugnį teismo daryti. Ir ji
prarijo didelę gelmę ir draug su-
ėdė šalį. 5 Tuomet aš tariau: Vieš-
patie, Dieve, liaukis, maldauju.
Kas gi bepažadins Jokūbą? jis
juk toks mažutėlis. 6 Todėl Vieš-
pats pasigailėjo. Ir to nebus, ta-
rė Viešpats Dievas.
7 Viešpats parodė man tokį
dalyką: štai Viešpats stovėjo ant
tinkuotos sienos, ir jo rankoje
buvo mūrininko mentė. 8 Viešpats
man tarė: Ką tu matai, Amose? Aš
atsakiau: Mūrininko mentę. O Vieš-
pats tarė: Štai aš padėsiu kelnę
mano tautos Izraėlio viduryje;
aš daugiau jos nebetinkuosiu.
9 Stabų aukštumos bus išardytos
ir Izraėlio šventovės bus apleis-

---

našas matė patį Dievą darantį begalinę daugybę skėrių, kurie turėjo būti pasiųsti į Izraėlio šalį; matė taip pat kaip daug pikta jie gali padaryti; gailėdamas tautos karštai maldavo Viešpatį tos nelaimės tautai nesiųsti. — *Pradžioje, kai...* Anot. ebr. t.: kai pradeda želti atolas, ir štai atolas po karaliaus šienapjūtės. — Apie karaliaus teisę nušienauti visas pievas savo reikalams ir palikti pievų savininkams tik antrąją žolę, atolą, tikslesnių žinių šv. Rašte nėra; aliūziją tačiau galima matyti 3 Kar. 18,5. Atolas po vėlyvojo lietaus galėjo būti labai gausingas: sunaikinus gi jį skėriams, pievų savininkai turėjo pasilikti visai be pašaro savo gyvuliams. — (2) *Jokūbą.* Tauta vadinama Dievo mylimojo patriarko Jokūbo vardu, kad to vardo paminėjimu Viešpats greičiau leistų save permaldauti. — (3) *Pasigailėjo.* Ebr. t.: gailėjosi. — Antropomorfizmas. Plg. Joėl. 2,14.

(4) *Prarijo didelę gelmę...*: išdžiovino didelę jūrą ir sunaikino Žadėtąją žemę.

(7) *Ant tinkuotos...* Ebr. t.: ant cinuotos sienos ir jo rankoje buvo cinas. — Stipriai pastatyta ir dar iš viršaus cinuota siena tai vaizdas Dievo globojamos ir puošiamos karalystės. Dievas laiko ciną rankoje, nes tik jis suteikia stiprybę ir gražumą. — (8) *Aš padėsiu mentę...* Ebr. t.: aš padėsiu ciną mano tautos Izraėlio viduryje, (plg. 4 Kar. 21,13), aš jai daugiau nebedovanosiu (nebepraeisiu). — Pranašas du kartu permaldavo Viešpatį ir sulaikė jo ištiesta bausti ranką; trečią kartą nebesulaikys, ir teisinga bausmė pasieks tautą. — (9) *Stabų aukštumos.* Ebr. t.: Izaoko aukštumos, t. y. ant kauburių pastatytos Izaoko namų

nes Israel desolabuntur: et con-
surgam super domum Ieroboam
in gladio.
10 Et misit Amasias sacerdos
Bethel ad Ieroboam regem Isra-
el, dicens: Rebellavit contra te
Amos in medio domus Israel:
non poterit terra sustinere uni-
versos sermones eius. 11 Haec
enim dicit Amos: In gladio mo-
rietur Ieroboam, et Israel capti-
vus migrabit de terra sua. 12 Et
dixit Amasias ad Amos: Qui vi-
des, gradere, fuge in terram Iuda:
et comede ibi panem, et pro-
phetabis ibi. 13 Et in Bethel non
adiicies ultra ut prophetes: quia
sanctificatio regis est, et domus
regni est. 14 Responditque Amos,
et dixit ad Amasiam: Non sum
propheta, et non sum filius pro-
phetae: sed armentarius ego sum
vellicans sycomoros. 15 Et tulit
me Dominus cum sequerer gre-
gem: et dixit Dominus ad me:
Vade propheta ad populum me-
um Israel. 16 Et nunc audi ver-
bum Domini: Tu dicis: Non pro-
phetabis super Israel, et non stil-
labis super domum idoli. 17 Prop-
ter hoc haec dicit Dominus:
Uxor tua in civitate fornicabi-
tur: et filii tui, et filiae tuae in

tos; aš pakilsiu prieš Jeroboamo
namus su kalaviju.

10 Tuomet Betėlio kunigas
Amazijas pasiuntė pasakyti Izra-
ėlio karaliui Jeroboamui: Amosas
kelia prieš tave maištą Izraėlio na-
muose; šalis negalės pakęsti visų
jo kalbų. 11 Nes Amosas štai ką
sako: Jeroboamas mirs kalaviju, ir
Izraėlis eis iš savo šalies į nelai-
svę. 12 Amosui gi Amazijas sakė:
Regėtojau, eik sau, bėk į Jūdo
šalį; valgyk tenai duoną ir ten
pranašauk. 13 Bet Betėlyje dau-
giau nebepranašauk, nes tai ka-
raliaus šventovė ir karalystės na-
mai. 14 Tuomet Amosas atsakė
ir tarė Amazijui: Aš ne pranašas
ir ne pranašo sūnus; aš piemuo,
kurs brandinu moro uogas. 15 Bet
Viešpats paėmė mane, kai ėjau
paskui kaimenę, ir Viešpats man
tarė: Eik, pranašauk mano tautai,
Izraėliui. 16 Tai dabar tu išgirsk
Viešpaties žodį: Tu sakai: Nepra-
našauk apie Izraėlį ir nelašink
žodžių apie stabo namus. 17 To-
dėl štai ką sako Viešpats: Tavo
pati mieste paleistuvaus; tavo sū-
nūs ir tavo dukterys žus kalavi-
ju; tavo dirva bus išmatuota ma-
stu; tu pats mirsi suteptoje šaly-

šventyklos, arba, anot LXX: juoko aukurai (nes ebr. vardas Izaokas reiškia: juoktis), t. y. pasityčiojimo verti aukurai. — *Izraėlio šventovės:* Dane, Betėlyje, Galgaloje. — *Aš pakilsiu...* Vz. 4 Kar. 15,10.

(**10**) *Betėlio kunigas...* Minimas čia Betėlio kunigas Amazijas yra pavyzdys, kaip labai buvo priešinamasi Izraėlio tautoje Dievo siunčiamiems per jo pranašą įspėjimams. Jų nenorėta nė klausyti. — (**11**) *Mirs...* Plg. auk. 2,13—16; 4,2.3; 6,7. — (**13**) *Karaliaus šventovė.* Iš tikrųjų Betėlyje buvo duodama garbė karaliaus valia pastatytam auksiniam veršiui. — (**14**) *Aš ne pranašas...*: ne savo pasirinkimu ir ne savo prisirengimu aš patekau į pranašus. Plg. 1. Kar. 19,18. — *Brandinu moro uogas.* Moro uogos savaime gerai nepribręsta ir būna neskanios. Norint jas greičiau pribrandinti ir padaryti skanesnes, reikia jas aštriu įrankiu perdurti. Taip brandino tas uogas Amosas. — (**15**) *Viešpats man tarė...* Amosas negali paklausyti Amazijo patarimo, nes Dievo reikia labiau klausyti, kaip žmonių. — (**16**) *Nelašink...* Plg. Ez. 21,2; Mik. 2,6,11. — *Stabo namus.* Ebr. t.: Izaoko namus. Plg. auk. 9 e. paaišk. — (**17**) *Tavo pati...* Amazijo laukia skaudžiausia bausmė. Nukentės jo garbė, kaipo

gladio cadent, et humus tua
funiculo metietur: et tu in terra
polluta morieris, et Israel capti-
vus migrabit de terra sua.
Caput VIII. 1 Haec ostendit
mihi Dominus Deus: et ecce un-
cinus pomorum. 2 Et dixit: Quid
tu vides Amos? Et dixi: Unci-
num pomorum. Et dixit Domi-
nus ad me: Venit finis super po-
pulum meum Israel: non adiiciam
ultra ut pertranseam eum. 3 Et
stridebunt cardines templi in die
illa, dicit Dominus Deus: multi
morientur: in omni loco proiicie-
tur silentium.
4 Audite hoc qui conteritis
pauperem, et deficere facitis ege-
nos terrae, 5 dicentes: Quando
transibit mensis, et venundabi-
mus merces: et sabbatum, et ape-
riemus frumentum: ut imminua-
mus mensuram, et augeamus sic-
lum et supponamus stateras dolo-
sas, 6 ut possideamus in argento
egenos et pauperes pro calceamen-
tis, et quisquilias frumenti ven-
damus? 7 Iuravit Dominus in su-
perbiam Iacob: Si oblitus fuero
usque ad finem omnia opera eo-
rum. 8 Numquid super isto non
commovebitur terra, et lugebit
omnis habitator eius: et ascen-

je ir Izraėlis eis iš savo šalies į
nelaisvę.

8 perskyrimas. 1 Viešpats
Dievas pasakė man tokį dalyką:
Štai čia buvo obuolių kablis. 2 Ir
jis tarė: Ką tu matai, Amcse? Aš
atsakiau: Obuolių kablį. Tuomet
Viešpats man tarė: Ateina mano
tautai Izraėliui galas; ilgiau aš jos
nebesigailėsiu. 3 Tą dieną bažny-
čios durų vašai girgždės, sako
Viešpats Dievas; daugelis mirs;
visose vietose įsigalės tyla.

4 Išgirskite tai jūs, kurie min-
dote beturtį ir žudote šalies pa-
vargėlius, 5 sakydami: kada gi pra-
eis jaunačio diena, kad mes par-
duotumėm prekes, — ir subata,
kad mes atidarytumėm javų san-
dėlius? kad galėtumėm sumažinti
saiką ir padidinti svorį ir pakišti
klastingas svarstykles? 6 kad mes
įsigytumėm pavargėlius už pini-
gus ir beturčius už avalinę ir
parduotumėm javų pasturlakas?
7 Viešpats prisiekė prieš Jokūbo
puikybę: Iš tikrųjų aš niekuomet
neužmiršiu visų jų darbų. 8 Ar
gi dėl to nesudrebės žemė, ne-
liūdės visi jos gyventojai? Ar ji

vyro, jo meilė, kaipo šeimynos tėvo, neteks turtų, kuriuos pasidalins nugalėtojai, pats neteks laisvės ir mirs pagonių krašte. Bausmė gal buvo įvykinta Teglatpalasaro laikais. Plg. 4 Kar. 15,29.

(8,1) *Obuolių kablis:* kablis, kuriuo palenkiamos obelių šakos, kad būtų galima pasiekti obuolius. Ebr. t. gal: pintinė vaisiams. Plg. Jer. 5,27 (ebr. t.). — (3) *Durų vąšai girgždės:* kai priešai lauš tas duris ir pro jas veršis į vidų. Ebr. t. verčiamas šiaip: giesmės rūmuose bus staugimas (riksmas). — *Daugelis mirs...* Gyventojai žus arba bus išgabenti į nelaisvę: visoje šalyje bus tylu. Ebr. t.: daug lavonų; kiekvienoje vietoje juos meta; tylu!

(4) *Mindote.* Ebr. t.: trokštate beturčio (kad jį slėgtumėte). — (5) *Kada gi praeis.* Jų godumas taip didelis, kad jie nebepakenčia švenčių. Net vienos savaitės dienos atilsis jų godumui perdaug ilgas. Su godumu eina kartu neteisingumas. — (6) *Kad mes...* Beturčiai, neturėdami kuo nusipirkti net menkiausios duonos ir kitų reikalingiausių dalykų, turės patys parsiduoti ir virsti vergais. — (7) *Prisiekė.* Vz. auk. 4,2; 6,8. — (8) *Argi dėl to:* dėl baisios tautai

det quasi fluvius universus, et eiicietur, et defluet quasi rivus Aegypti? 9 Et erit in die illa, dicit Dominus Deus: occidet sol in meridie, et tenebrescere faciam terram in die luminis: 10 et convertam festivitates vestras in luctum, et omnia cantica vestra in planctum: et inducam super omne dorsum vestrum saccum, et super omne caput calvitium: et ponam eam quasi luctum unigeniti, et novissima eius quasi diem amarum. 11 Ecce dies veniunt, dicit Dominus: et mittam famem in terram: non famem panis, neque sitim aquae, sed audiendi verbum Domini. 12 Et commovebuntur a Mari usque ad mare, et ab Aquilone usque ad Orientem: circuibunt quaerentes verbum Domini, et non invenient. 13 In die illa deficient virgines pulchrae, et adolescentes in siti. 14 Qui iurant in delicto Samariae, et dicunt: Vivit Deus tuus Dan: et vivit via Bersabee, et cadent, et non resurgent ultra.

Caput IX. 1 Vidi Dominum stantem super altare, et dixit:

nepakils visa, kaip upė nebus išmesta, ir ar nenutekės kaip Aigipto upelis? 9 Tą dieną, sako Viešpats Dievas, atsitiks, kad saulė nusileis vidudienį ir šviesią dieną aš siųsiu tamsybę ant žemės. 10 Aš paversiu jūsų iškilmes į gedulą ir visas jūsų dainas į raudas; užvilksiu ant visų jūsų nugarų maišus ir nuplikinsiu visas galvas, ir padarysiu, kad šalis gedėtų kaip dėl vienturčio, ir kad galas būtų kaip karti diena. 11 Štai ateina dienos, sako Viešpats; aš siųsiu į šalį badą, ne duonos badą, ne vandens troškulį, bet Viešpaties žodžio girdėti. 12 Jie judės nuo jūros iki jūrai ir nuo šiaurės iki rytų; eis aplinkui ieškodami Viešpaties žodžio ir neras. 13 Tą dieną nutrokš gražios mergaitės ir jaunikaičiai, 14 jie, kurie prisiekia Samarijos nusikaltimu ir sako: Lai gyvuoja tavo Dievas Dane, ir lai gyvuoja Bersabėjos kelias; jie kris ir daugiau nebeatsikels.

9 perskyrimas. 1 Aš mačiau Viešpatį stovintį ant altoriaus

---

skirtos bausmės. — *Ar ji nepakils...* Kaip Aigiptas Nilo užliejamas, taip Aigipto šalis bus priešų daugybės uždengta; ir kai priešų minios eis pirmyn, gyventojai bus būriais varomi priešakyje ir bus išsklaidyti tarp tautų; jie nuplauks lyg vanduo ir nebepasirodys. — **(9)** *Saulė nusileis...* Priešų užplūdimas bus ūmas ir visa palaidos lyg kokiose tamsybėse. Skaisčiame vidudienyje rodysis atėjusi nelaimių naktis. Skaisti vidudienio šviesa tai pilnos laimės vaizdas. Plg. Jer. 15,9. — **(10)** *Nuplikinsiu visas...* Kas gedėdavo paprastai nusikirpdavo galvos plaukus. — **(11)** *Viešpaties žodžio...* Kadangi dabar Izraėlio tauta niekina pranašo žodį, varo lauk patį pranašą, tai ir didžiausios nelaimės metu nebesusilauks tos paguodos, kuri yra Dievo žodis. Šitie Amoso žodžiai tinka ne tik tam laikui, kuriame Izraėlis buvo nelaisvėje, bet visiems laikams; nes izraėlitai Dievo atstumti gyvens nuolatinėje neramybėje ir vieton tiesos laikysis paklaidų. (Jieron. Kiril.). 12 eil. iš tikrųjų kalbama apie visą žemę, kurioje jie klaidžioja pametę įstatymą ir pranašaus. (Jieron.). — **(14)** *Kurie prisiekia...*: garbina kaip Dievą karaliaus pastatytus ir pašventintus veršius. Vz. 3 Kar. 12,28. — *Bersabėjos kelias.* Prisiekia kelione į Bersabėją, laikydami ją labai šventu dalyku.

(9,1) *Ant altoriaus.* Ebr. t.: ant deginamųjų aukų altoriaus. Jis buvo Jeruzalėje. (Jieron. Teod.). Anot

Percute cardinem, et commovean-
tur superliminaria: avaritia enim
in capite omnium, et novissimum
eorum in gladio interficiam: non
erit fuga eis. Fugient, et non sal-
vabitur ex eis qui fugerit. 2 Si
descenderint usque ad infer-
num, inde manus mea educet
eos: et si ascenderint usque
caelum, inde detraham eos. 3 Et
si absconditi fuerint in vertice
Carmeli, inde scrutans auferam
eos: et si celaverint se ab oculis
meis in profundo maris, ibi man-
dabo serpenti, et mordebit eos. 4 Et
si abierint in captivitatem coram
inimicis suis, ibi mandabo gla-
dio, et occidet eos: et ponam
oculos meos super eos in malum,
et non in bonum. 5 Et Dominus
Deus exercituum, qui tangit ter-
ram, et tabescet: et lugebunt om-
nes habitantes in ea: et ascen-
det sicut rivus omnis, et defluet
sicut fluvius Aegypti. 6 Qui aedi-
ficat in caelo ascensionem suam,
et fasciculum suum super terram
fundavit: qui vocat aquas maris,
et effundit eas super faciem ter-
rae, Dominus nomen eius. 7 Num-
quid non ut filii Aethiopum vos
estis mihi, filii Israel, ait Domi-
nus? numquid non Israel ascen-

ir jis tarė: Sudaužyk durų vašus
ir tesudreba slenksčiai, nes gob-
šumas visų galvoje; jų liekanas
aš užmušiu kalaviju; jie negalės
pabėgti. Jie bėgs, bet nė vienas
iš tų, kurie bėgs, neišsigelbės.
2 Nors jie nužengtų ir į požemius,
mano ranka išves juos iš ten; ir
jei jie pakiltų net į dangų, aš iš
ten nutrauksiu juos. 3 Ir jei
jie pasislėps Karmėlio viršūnė-
je, aš suieškojęs iš ten nu-
imsiu juos, ir jei pasislėps nuo
mano akių jūros gilumoje, ten
liepsiu žalčiui įgelti juos. 4 Jei
nueis savo neprietelių akyse į
nelaisvę, ten paliepsiu kalavijui
užmušti juos; aš sustabdysiu ant
jų savo akis piktui, ne gerui.
5 Viešpats, kareivijų Dievas, pa-
liečia žemę ir ji tirpsta; visi jos
gyventojai turi gedėti, ir kiekvie-
nas pakyla kaip upelis ir nuteka
kaip Aigipto upė. 6 Jis stato dan-
guje savo sostą ir paremia savo
skliausmą ant žemės; jis pašau-
kia jūros vandenis ir išlieja juos
ant žemės paviršiaus; jis vardu
Viešpats. 7 Argi jūs, Izraėlio sū-
nūs, man ne tokie, kaip aitiopų
vaikai, sako Viešpats? argi ne Izra-
ėlį aš išvedžiau iš Aigipto že-
mės, palestiniečius iš Kapadokijos

kitų, ant stabmeldiško aukuro Betėlyje. — *Sudaužyk...* Ebr. t.: mušk į šulų galvenas, kad sudrebėtų slenksčiai ir sutrupink juos ant jų visų galvos. — Kalbama apie skersines sijas, paremtas ant šulų (lyg ant staktų); tos sijos, sutrupėjus šulams, turi kristi ant susirinkusios minios galvų. Plg. Teis. 16,29.30. — (2) *Nors jie...* Plg. Ps. 138,8. — (3) *Karmelio viršūnėje:* kame buvo daug medžių ir urvų. — *Žalčiui:* jūros slibinui. Sugretinami galimi ir negalimi dalykai; visa turi aiškiausiai įrodyti, kad nusikaltėlius visur pasieks baudžianti Dievo ranka. — (4) *Jei...* Plg. Ez. 5,2.12; Jer. 44,11. — (5) *Kiekvienas pakyla...* Plg. auk. 8,8.— (6) *Jis stato...* Anot ebr. t.: jis stato danguje savo laiptus. — Dangus išsivaizdinamas taip, lyg kad jis susidėtų iš kelių viena viršuje kitos esančių sričių; iš srities į aukštesniąją sritį einama laiptais; visas dangaus skliausmas atrodo paremtas ant žemės. Taigi apie dangų čia kalbama žmonėms įprastu būdu kaip atrodo akims, ne kaip iš tikrųjų yra. — (7) *Man ne tokie...* Dėl savo nusikaltimų izraėlitai pasidarė Dievui svetimi, kaip kitos nuo Dievo nutolusios tautos. Jie nebeturi teisės net didžiuotis kitados Dievo jiems suteiktomis ypatingomis malonėmis. —

dere feci de Terra Aegypti: et
Palaesthinos de Cappadocia, et
Syros de Cyrene? 8 Ecce oculi
Domini Dei super regnum pec-
cans, et conteram illud a facie
terrae: verumtamen conterens non
conteram domum Iacob, dicit Do-
minus. 9 Ecce enim mandabo ego,
et concutiam in omnibus genti-
bus domum Israel, sicut concu-
titur triticum in cribro: et non
cadet lapillus super terram. 10 In
gladio morientur omnes peccato-
res populi mei: qui dicunt: Non
appropinquabit, et non veniet su-
per nos malum.
11 In die illa suscitabo taber-
naculum David, quod cecidit: et
reaedificabo aperturas murorum
eius, et ea, quae corruerant, in-
staurabo: et reaedificabo illud si-
cut in diebus antiquis. 12 Ut pos-
sideant reliquias Idumaeae, et
omnes nationes, eo quod invo-
catum sit nomen meum super
eos: dicit Dominus faciens haec.
13 Ecce dies veniunt, dicit Domi-
nus: et comprehendet arator mes-
sorem, et calcator uvae mitten-
tem semen: et stillabunt montes
dulcedinem, et omnes colles
culti erunt. 14 Et convertam cap-
tivitatem populi mei Israel: et
aedificabunt civitates desertas, et
inhabitabunt: et plantabunt vineas,
et bibent vinum earum: et facient
hortos, et comedent fructus eo-
rum. 15 Et plantabo eos super
humum suam: et non evellam

ir syrus iš Kirenės? 8 Štai Vieš-
paties Dievo akys ant nuodėmin-
gos karalystės ir aš sunaikinsiu
ją nuo žemės paviršiaus. Tačiau
Jokūbo namus aš nesunaikinsiu
visiškai, sako Viešpats. 9 Nes štai
aš paliepsiu ir sijodinsiu Izraėlio
namus tarp visų tautų, kaip sijo-
jami kviečiai rėtyje, ir nė grūde-
lis nekris žemėn. 10 Kalaviju mirs
visi mano tautos nusidėjėliai, ku-
rie sako: nepriartins ir neateis
ant mūsų nelaimė.

11 Tą dieną aš vėl pakelsiu
sugriuvusią Dovido padangtę ir
užtaisysiu jos sienų plyšius, at-
naujinsiu tai, kas sugriuvę, ir ati-
taisysiu ją kaip buvo senovės
dienose, 12 kad jie paveldėtų Idu-
mėjos liekanas ir visas tautas, nes
mano vardas šaukiamas ant jų,
sako Viešpats, kurs tai vykina.
13 Štai ateina dienos, sako Vieš-
pats, kuriose arėjas eis pridur-
mai paskui piovėją, vynuogių
spaudėjas, paskui sėjėją; iš kalnų
lašnos saldumas, ir visi kaubu-
riai bus apdirbti. 14 Aš sugrąžin-
siu mano tautos Izraėlio belais-
vius; jie statys apleistus miestus
ir juose gyvens; jie veis vynuo-
gynus ir gers jų vyną; jie so-
dins sodus ir valgys jų vaisius.
15 Aš pasodinsiu juos jų žemėje
ir daugiau nebeišrausiu jų iš jų

Iš Kapadokijos... Ebr. t.: iš Kaftoro ir aramiečius iš Kiro. — Kaftoru gal pavadinta Krėtos sala. Plg. Prad. 10,14; Atk. 2,23; Jer. 47,4. — *Iš Kirenės.* Vz. auk. 1,5. — (8) *Nesunaikinsiu visiškai.* Dievo pažadai tautai pasiliks nepaliesti, bet nusikaltėliai jais nesinaudos; jie bus nubausti. — (9) *Nė grūdelis...* Pelai, šiaudai bus išnešioti, bet tikrai geri grūdai išliks net nelaisvėje.

(11) *Tą dieną aš...* Tolimoje ateityje Dovido namai bus atstatyti; jie naudosis Dievo sau duotais pažadais; pagonių tautos bus sujungtos su Viešpaties tauta. Tuos stebuklus padarys Mesijas. — (13) *Arėjas eis...* Dirvos bus be galo derlingos, pjū-

eos ultra de terra sua, quam dedi eis, dicit Dominus Deus tuus.

žemės, kurią jiems esu davęs, sako Viešpats, tavo Dievas.

---

tys gausingos; žmonės vos suskubs atlikti daugybę ūkio darbų. Plg. Kun. 26,3.5. — *Iš kalnų...* Vz. 3,8. —

(15) *Nebeišrausiu...* Naujoji teokratija bus amžina.

